

1. "Kitobi dada Qo'rqut" dostoniga aloqador bo'lganlarni aniqlang.

1. Bu sevgi hikoyasidir.
2. Qahramonlik dostonidir.
3. Arab tilida yozilgan.
4. Turk tilida so'zlashuvchi xalq yodgorligidir.
5. Jahon adabiyotining nodir durdonalaridan biridir.
6. O'g'uzlarning turmush tarzi va tafakkurini aks ettiradi

A) 2,4,1   B) 1,3   C) 2,5,1   D) 1,4   E) 2,4,6

2. Bu davlat bayrog'i to'rtburchak ko'k matodan qilingan. Bayroqning o'rtasida 32 yorug'lik nurlaridan iborat quyosh va uning ostida sahro burguti, chap tomonida esa vertikal chiziqli milliy naqshlar tasvirlangan. Quyosh, milliy naqshlar, yorug'lik nurlari va burgut tasvirlari oltin rangga ega. Moviy rang turklikni, quyosh hayot manbai, burgut chorvachilik belgisidir. Biz qaysi davlat bayrog'i haqida gapirayapmiz?

- A) Qozog'iston   B) Turkmaniston   C) Tojikiston
D) Qirg'iziston   E) Tatariston

3. "Boburnoma" asari qaysi janrda yozilgan?

- A) Memuar   B) Ensiklopediya   C) Insho
D) Monografiya   E) Leze dram

4. Muhammad payg'ambarning "Turk tilini o'rganinglar, ularning uzoq davom etadigan hukmronligi bor" degan so'zlari bilan boshlangan ushbu asar muallifi kim:

- A) Mahmud Qoshg'ariy
B) Maxtingulining Faraqiyysi
C) Jaloliddin Manguberdi
D) Nizomiy Ganjaviy
E) Yunus Amre

5. Qaysi voqea natijasida Bosfor aslida Turkiyaning ichki suvlariga aylandi. Qora dengizga chiqish imkoni bo'lmagan davlatlarning harbiy kemalari bo'g'ozlardan o'tishi taqiqlangan.

- A)Xalqaro Montre konferensiyasi   B)Mudros tinchligi
C)Trabzon konferentsiyasi   D)Moskva shartnomasi
E)Erzincan aholi punkti

6. Jaloliylar oqimiga mansub emas:

- A) Sharqiy Anadoluda va Usmonlilar istilosi ostidagi Ozarbayjon hududlarida sodir bo'lgan.
B) Safaviylar davlatiga qarshi qaratilgan edi
C) Feodal o'zboshimchalik va shafqatsiz ekspluatatsiyaga qarshi qaratilgan edi
D) Qo'zg'olonchilardan biriga xalq qahramoni Ko'ro'g'li boshchilik qilgan
E) Shoh Abbos I Usmonlilar davlatini Ozarbayjondan siqib chiqarish uchun ularning kuchidan foydalanishga harakat qildi

7. «Manas» dostonida Kanikey qanday tasvirlangan?

- A) Bu ideal ayol obrazidir
B) Manasning qizi
C) U salbiy qahramon
D) Xizir payg'ambarning umr yo'ldoshi
E) Asarni o'rgandi

8. O'rta Osiyodan Anado'ligacha cho'zilgan hududda turkiy xalqlar orasida mashhur va adolat timsoli bo'lgan shaxs:

- A) Ko'ro'g'li
B) Nasriddin Xo'ja
C) O'g'uzxon
D) Saljuqbek
E) Manas Botur

9. O'rxun-Enasoy obidalari:

1. Slavyan xalqlariga mansub yozma manba
  2. Usmonlilar imperiyasi haqidagi yozma manba
  3. Turkiy xalqlarga mansub yozma manba
  4. Sosoniylar arablar tomonidan bosib olingan davrga tegishli
  5. "Kul tigin" bitigtoshining hajmi 71 yodgorlik misrasiga teng.
  6. Bu yodgorlik nomi birinchi marta XII asr tarixchisi Alouddin Atomalik Juvayniyning "tarixi jahongushoy" asari tilga olingan.
- A) 2.3.5   B) 3.5.6   C) 2.5.6   D) 5.6   E) 3.6

10. Turk dunyosida Umummilliy Lider Haydar Aliyevning birinchi prezidentlik davrida (1993-1998) sodir bo'lgan tarixiy voqea.

- A) "Umumiy turk tarixi" darsligini tayyorlashga boshlash
B) Umumta'lim maktablarida "Umumiy turk tarixi" fanini o'qitish to'g'risida qaror qabul qilish
C) Xalqaro Turk Akademiyasining tashkil etilishi
D) O'rta ta'limning davlat standartlari bo'yicha darsliklar yozish
E) 2014 yil sammitida "Umumiy turk tarixi" mavzusidagi qarorni tasdiqlash

11. "Kavkazning san'at ibodatxonasi", "Sharq konservatoriyasi" deb atalgan bu shahar nafaqat tabiiy go'zalligi, balki haqiqiy _____ligi bilan ham ajralib turardi.

- A) Madaniyat markazi
B) Sharq darvozasi
C) Kavkazning ko'zlari
D) Kichik Venetsiya
E) G'arbning musiqiy beshigi

12. Xronologik tartibni toping:

1. Malazgird jangining sodir bo'lishi
2. Saljuqiylarning Bag'dodga kirishi
3. Anqara jangi
4. Dandanakan jangining sodir bo'lishi
5. Buyuk Saljuqiylar davlatining vujudga kelishi

- A) 1, 2, 3, 4, 5   B) 5, 4, 2, 1, 3   C) 3; 4, 5, 1, 2   D) 2, 4, 5, 1, 3   E) 5, 3, 4, 2, 1

13. Sobiq SSSR va jahonda jiddiy rezonansga sabab bo'lgan O'ljas Sulaymonov ijodi:

- A) Az-Ya   B) Dumaloq yulduz   C) Maymun yili
D) loy kitob   E) Nurli kechalar

14. Malazgird jangi natijasida Saljuqiylar va Choldiron jangi natijasida Usmonlilar nazoratiga kirgan hududni aniqlang:

- A) Sharqiy Anadolu B) Janubiy Kavkaz C) Sharqiy Eron D) Arab Iroqi
E) O'rta yer dengizining sharqiy sohillari

15. M.K.Ataturkning etatizm siyosati yo'naltirilgan:

1. Chet el kapitali faoliyatini cheklash
  2. Mamlakatdagi ishg'ol rejimi bekor qilishga
  3. Milliy burjuaziya mavqeini mustahkamlash
  4. Davlatning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy sohalarga aralashuvini susaytirish
- A) 2,3   B) 1,3   C) 3,4   D) 1,4   E) 2,4

16. Sabab-natija aloqasini to'g'ri berilgan variantni aniqlang:

	Sabab	Natija
1	Mudanya shartnomasini imzolash	Turkiyada sulton podsholigining tugatilishi
2	Mustafo Kamol boshchiligidagi ozodlik harakatining g'alabasi	Lozanna konferensiyasida Turkiya mustaqilligi va chegaralarining tan olinishi
3	Turkiyada xalifalikning bekor qilinishi	Arab davlatlari bilan munosabatlarning buzilishi
4	M. Kamol bosqinchilarni mamlakatdan quvib chiqarishi	Antantaning "Sharq masalasi"ni ham hal qila olmasligi
5	Saadobod paktining imzolanishi	Ikkinchi jahon urushi arafasida Turkiyaning betarafligini o'rnatish

- A) 2.4.5   B) 2.3.5   C) 1.4.5   D) 1.3.4   E) 1.3.5

17. Turksoy tashkilotiga kirmaydi:

- A) Tashkilotning asosi 1992-yil iyun oyida Istanbulda bo'lib o'tgan olti turk davlati madaniyat vazirlarining yig'ilishida qo'yilgan.
- B) Turk Davlatlari Madaniyat Vazirlari Doimiy Kengashi deb atalgan bu tashkilot 1992-yil dekabr oyida Bokuda bo'lib o'tgan yig'ilishda TURKSOY nomini berildi.
- C) Ozarbayjon va Turkiya rahbariyatining siyosiy irodasi bilan ochib berilgan faoliyat natijasida Ozarbayjon Respublikasi TURKSOY xalqaro madaniy hamkorlik tashkilotining asoschilaridan biriga aylandi.
- D) 1993-yil 12-iyulda Ozarbayjon va turk davlatlari vakillari sakkiz moddadan iborat "TURKSOYning tuzilmasi va faoliyat tamoyillari to'g'risidagi bitim"ni imzoladilar.
- E) Siyosiy integratsiya TURKSOYning asosiy vositalaridan biri, ma'naviy-gumanitar integratsiya ham muhim yo'nalishlardan biridir.

18. Turk dunyosining atoqli mutafakkiri va faylasufi Yusuf Balasag'unluning "Qutadg'u bilik" asari bilan bog'liq emas:

- A) Kitobda o'z o'rnini topgan barcha masalalar 4 ta buyuk va mustahkam asosda qurilgan: adolat; baxt; aql; qanoat va oqibat.
- B) Asarda Kuntug'di adolat timsoli, Oyto'ldi baxt timsoli, O'gdulmish aql, O'zg'urmish qanoat timsoli.
- C) Asar davomida barcha masalalar turkiy nom bilan ifodalangan obrazlar bilan bog'liq holda berilgan
- D) Quyosh o'z shakli va nurini o'zgartirmaganidek, Gundog'duning adolatli "yorug' va nuri" ham o'zgarmasdir.
- E) Asarda hukmdor va jamiyat, inson va dunyo, inson va boqiy dunyo muammosi birinchi o'ringa olib chiqilib, adolatli jamiyat boshqaruvi g'oyasi kengaytirilgan.

19. Turk dunyosining atoqli adibi Chingiz Aytmatovning adabiyot sohasida psixologik portret ustasi deb atalishiga nima sabab bo'ldi?

- A) Asarlarining qahramonlari ma'naviy jihatdan baquvvat, rahmdil, faol odamlar edi.
- B) U oddiy hayotiy hodisani jahon darajasiga ko'tarishga, unga yuksak nuqtai nazardan qarashga muvaffaq bo'ldi.
- C) O'zi tasvirlagan voqealar falsafasi, mohiyatini ko'rgan va ko'rsatgan.
- D) U davrning o'tkir falsafiy, axloqiy va ijtimoiy muammolariga to'xtaldi
- E) U o'z asarlarida inson xarakterining ta'sirchanligini badiiy bo'yoqlar bilan mahorat bilan bergan.

20. XX-asrning 80-yillarida Qozog'istonda "Neveda-Semipalatinskiy" aksilyadroviy harakatining siyosiy maydonga chiqishi qozoq jamiyati taraqqiyotida yangi bosqichni boshlab berdi. Bu harakatni kim boshqargan?

- A) Atoqli yozuvchi O'ljas Sulaymenov
- B) Yosh demokrat Kayrat Risqulbekov
- C) Yozuvchi Chingiz Aytmatov
- D) Siyosiy arbob S. Kubasov
- E) Birinchi kotib D.Qonaev

21. Chanaqqale jangiga tegishli emas?

- A) Usmonlilar davlatiga qarashli bo'g'ozlar strategik nuqtai nazardan Antanta davlatlari uchun eng qulay imkoniyat hisoblangan.
- B) Bo'g'ozlarni bosib olish bilan ularning maqsadi Germaniya va Usmonli Turkiyani bir-biridan ajratib qo'yish edi.
- C) Maqsadlardan biri Istanbulni egallash orqali Usmonli Turkiyaning Qora dengizdagi hukmronligiga butunlay barham berish edi.
- D) Istanbulni egallashning eng real darvozasi bo'lgan Chanaqqale bo'g'ozini xavfsizligi 1914-yil avgustidayoq nazorat ostiga olindi.
- E) Angliya 1915-yil 28-yanvarda Usmonlilar imperiyasi bilan urush boshlashga qaror qildi va bu qarorga AQSH ham qo'shildi.

22. Ozarbayjonda tug'ilib, O'zbekistonga surgun qilingan va shu yerda nom qozongan mashhur adib kim edi?

- A) Maqsud Shayxzoda   B) Botu   C) Abdulla Qodiriy   D) Usmon Nosir
E) Xolid Said Xo'jayev

23. Nizomiy adabiy maktab izdoshi bo'lgan o'zbek shoiri:

- A) Alisher Navoiy   B) Ahmed Baytarsunov
C) Yusif Balasagunlu   D) Mahmud Qoshg'ariy
E) Ahmad Yasaviy

24. Qozoq adabiyotining atoqli klassigi Abay Kunanboyevga tegishli bo'lmagan variantni toping:

- A) Qozoq xalqining milliy-axloqiy qadriyatlarini ulug'lovchisi
B) U hayoti va ijodida ijtimoiy adolatsizliklarga qarshi chiqdi.
C) Ko'plab lirik va satirik she'rlar, bir qancha lirik-epik she'rlar, tarbiyaviy-realistik she'rlar muallifi.
D) Uning she'rlarida qiyin va mashaqqatli hayotning og'ir manzaralari ko'zga tashlanadi.
E) U fiqh (huquq), hadis ilmi va shariat ahkomlarini o'rganib, qisqa vaqt ichida yetuk din olimi sifatida tanildi.

25. Atoqli qozoq yozuvchisi va jamoat arbobi Muxtor Auevning boy ijodiga oid variantni aniqlang:

- A) Sovet tuzumi tazyiqlari natijasida 1928 yilda yozgan "Xon Kena" pyesasi faqat 1993 yilda ekranga chiqdi.
B) U qozoq adabiyotini didaktik ma'rifiylik darajasidan ma'rifiy-realistik adabiyot darajasiga ko'tardi.
C) "Iskandar", "Maqsud", "Azim qissasi" she'rlari muallifi.
D) U hadis ilmlari, shariat ahkomlarini o'rganib, qisqa vaqt ichida yetuk din olimi sifatida tanildi.
E) U ko'p yillik tarixiy-lingvistik tadqiqotlar mahsuli bo'lgan tarixiy asar muallifidir.

26. Xronologik tartibni aniqlang:

1. "Manas" dostoni   2. Ko'ro'g'li dostoni   3. Divoni turkiy kitobi

4. "Kitob-Dada Qorqud" dostoni

- A) 4.1.3.2   B) 4.1.2.3   C) 1.4.3.2   D) 1.3.4.2   E) 3.4.1.2

27. Shusha tarixi me'moriy yodgorliklarga tegishli:

1. M.P.Vogif maqbarasi   2. Shayx Nigariy qabri
3. Xurshud banu Natavan yodgorligi   4. Garapiri pechi
5. Panahxon maqbarasi
A) 1,3   B) 2,4   C) 3,5   D) 1,4   E) 2,3

28. XV asrda Usmonlilar imperiyasi va Temuriylar davlati tarixining o'xshash jihati:

- A) O'rta Osiyoni bosib olishlari
B) Boshqa davlatni ag'darish uchun
C) Vizantiya imperiyasini qaram qilish
D) Oq qo'ylilarga yengilishlari
E) Safaviylarning Ardabil ma'muriyatiga bo'ysunishi

29. Jadvaldagi qaysi hodisalarning raqamlari o'rni o'zgartirilsa, barcha berilgan hodisalarning xronologik tartibini to'g'ri aniqlash mumkin?

1	Otaturkning Anqarada yangi parlament - Turkiya Buyuk Millat Majlisini tashkil etishi
2	Ozarbayjon Davlat gerbining tasdiqlanishi
3	Qozog'istonning davlat mustaqilligi e'lon qilinishi
4	Xiva va Shusha shaharlari o'rtasida "Qardoshlashgan shaharlar" to'g'risidagi shartnomanin imzolanishi

- A) 2 va 4
B) 1 va 3
C) 2 va 3
D) 1 va 2
E) 1 va 4

30. Quyidagi fikrlar kimga oid:

1. Turk dunyosi insoniyat madaniyatiga ato etgan buyuk shaxslar qatorida mashhur so'fiy shoir va mutafakkirdir.
2. U 63 yoshida uyi oldida chuqur quduq qazdiradi.
3. U 1167 yilda vafot etgan.

- A) Yunis Emro
B) Ahmad Yasaviy
C) Xo'ja Nasraddin
D) Alisher Navoiy
E) Mahtimgulu Faraqiy